

279996

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ XXIV-LEA

1893.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

SIBIIU,

TIPARIUL, TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE.

1893.

©BCU CLUJ

Tabla de materii.

I. Disertațiuni, cuvântări festive și tractate literare. Pag.

Reprivire asupra anului 1892, de Z. Boiu	1
Risipirea Ierusalimului, scrisă din cartea lui Iosif Flaviu de Ioanū Baracū, de Dr. Emilianū Popescu	12 și 48
Resultatul esamenelor semestrale în scōla de fetițe cu internatū	37
Iubileul profesorului Alecsandru Romanū, de I. Baptist Boiu	71
Ceva despre poetul poporalū Ioanū Baracū și despre scrierile lui, cu un postscriptum, de S. Milianū	75, 110
O sērbătōre de bucurie	122
∕ Cuvēntare bisericēscă la immormēntarea lui G. Barițiu, de Dr. Augustinū Bunea	137
Cuvēntulū ȃisū în numele Asociațiunei de Z. Boiu	149
Cuvēntarea dto a Dr. A. Mureșanu	152
Cuvēntarea dto a tinēruului I. Capșa	154
Punerea petrei fundamentale la noulū edificiu alū uni- versității din Iași	194
Iubileulū de 25 ani alū societății de lectură „Andreiū Șaguna“	196
Iubileulū mitropolitului Silvestru alū Bucovinei, de Z. Boiu	226
Scōla civilă de fete a Asociațiunei, de Z. Boiu	233
Dați-ne caractere! de Z. Boiu	257
Societatea Petru Maiorū	261
E mai bine a nu cunōsce viitorulū de cāt a-lū cunōsce, de Mariōra Urechia	263
În ajunulū adunării generale din Năsēudū, de Z. Boiu	291
O voce din Romānia despre scōla de fete a Asociațiunei	293
Cuvēntulū presidialu alū vice-președintelui Dr. Ilarionū Pușcariū la adunarea generală din Năsēudū	337
După adunarea generală dela Năsēudū, de Z. Boiu	261
Fundațiunea Vasilie Cocārļa	373

II. Literatura poporală.

Din literatura poporală, de Titu Budu	41
Din literatura poporală, colect. de I. P. Reteganulū	198 și 235

III. *Pedagogiă și Didactică.*

	Pag.
Școlile noastre populare, de I. Popă Reteganulă	3
Limba maternă în școlile noastre de fete, de Z. Boiu.	33
× Gimnasiu pentru fete, de B.	65
Starea instrucțiunii publice în regatul României, de George Barițiu	170

IV. *Schițe biografice și necrológe.*

† George Barițiu, de Comitetul Asociațiunii	129
Georgiu Barițiu	150
Telegrame și adrese de condolență la mórtea lui G. Barițiu	155
Parastasul Academiei române pentru George Barițiu	180
† Dr. Ioană Crișiană, de Red. „Transilvaniei“	337

V. *Dela Academia română.*

Notițe diferite	22, 60, 81, 125, 196, 241, 26
Sesiunea anuală a „Academiei Române“ de Z. Boiu	97, 161
Concursu pentru premii	183

VI. *Poesii.*

Cei doi amici, de Eugenă Silvană	272
În onórea Năseudeniloră	261 265

VII. *Din cronica lunară.*

Notițe diferite	22, 60, 82, 126, 183, 209, 241, 267, 295, 368
Cărți scolare oprite	265

VIII. *Bibliografiă.*

Publicațiuni venite la redacțiune	24, 62, 83, 127, 185, 212, 243, 275, 297, 369
Anunțiu bibliografic	29

IX. *Acte oficiale.*

Procesele verbale ale adunării generale și ale Comitetului Asociațiunii: 25, 62, 83, 133, 134, 187, 190, 213, 217, 245, 251, 275, 282, 297, 311, 314, 320, 370, 396	
Regulamentulă afaceriloră interne ale comitetului Asociațiunii	323
Apelă pentru contribuiri la fondulă George Barițiu	160
Concursă literară	224

	Pag.
Convocarea adunării generale la Năsăud	225
Programă pentru adunarea generală a XXXII a Asocia- țiunii la Năsăud	225
Avisă pentru amânarea adunării generale	243
Concursă pentru ună postă favet. la scóla civilă de fete	244, 245
Convocarea II. a adunării generale la Năsăud	289
Programă pentru adunarea generală a XXXII a Asocia- țiunii la Năsăud	290
Raportă generală ală comitetulă Asociațiunii despre activitatea sa în decursulă anului 1892	345
Rătiociniulă Asociațiunii pe 1892 și bugetulă pe 1894 .	378

X. Diverse.

Anunță relativă la expedițiunea fóiă „Transilvania“	32
Consemnarea contribuiriilor făcute în favorulă scólei civile de fete a „Asociațiunii transilvane“ 32, 64, 96, 128, 192, 256, 288	32, 64, 96, 128, 192, 256, 288
Informățiune dela cancelaria Asociațiunii	94
Rectificare	96 și 404
Programa exameneloră publice dela scóla civilă de fete a Asociațiunii transilvane cu finea anului scolastică 1892/93	191
Mulțemită publică	273
Fondulă George Bariță	273

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMANĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 1. SIBIIŪ, 15 IANUARIE 1893. Anulŭ XXIV.

REPRIVIRE ASUPRA ANULUI 1892.

Cunóscerea trecutului ne arétă calea venitoriului. Acéstă maximă nu numai individului, ci mai vėrtosŭ societății îi impune datorința, a ține prezentulŭ în contactŭ neîntreruptŭ cu trecutulŭ, pentruca din combinarea amėndurora sė pótă afla cheea venitoriului, ba pe câtŭ depinde de omŭ, sė póte conlucra chiar la crearea venitoriului.

Urmândŭ acestei datorințe, venimŭ și noi a face o scurtă reprivire asupra desvoltărei și activităței Asociațiunei nóstre în cursulŭ anului 1892. Istoria acestei desvoltări și activităței este cuprinsă deja parte mare în raportulŭ anualŭ alŭ Comitetului, publicatŭ în Nr. 9 din 1892. alŭ acestei foi; dar de o parte acelŭ raportŭ privesce anulŭ de gestiune, adecă timpulŭ dela adunarea generală din Hațegŭ 1891 până la adunarea generală din Sibiiŭ 1892, așa dar nu póte privi și jumėtatea a doua a acestui anul, ear de altă parte se ține strinsŭ între marginile oficiosității; și așa credemŭ, că acéstă reprivire generală asupra anului întregŭ nu va fi superfluă.

Ímplinimŭ o datorința de pietate, revocându-ne în memoriă la acestŭ locŭ înainte de tóte chipurile membrilorŭ reposați în cursulŭ anului espiratŭ, și anume: metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea de Buteasa, protopresbiterŭ Ioanŭ Popescu, avocatŭ Dr. Absolonŭ Todea, proprietarŭ Lazarŭ Baldi, Canonicŭ metropolitanŭ Const. Păpfalvi, proprietarŭ Michailŭ Bohățelŭ, ș. a., cari aŭ binemeritatŭ de Asociațiune. Fiă-le memoria cu laudă!

Privindū la partea *materială*, Asociațiunea noastră p^ote turegistra la încheierea anului 1892 unū progresū îmbucurătorii. Pentrucă de o parte bugetulū Asociațiunei preste totū și în specialū alū școlei civile de fete, ce o susține ea, nu s'a trecutū cu nimicū; ear de altă parte starea averei Asociațiunei a crescutū față cu anulū 1891 circa cu 6000 fl., și socotindu-se mobiliarulū școlei, trece ceva preste 200,000 fl.; ear dela adunarea generală din Sibiu a mai crescutū cu sumele testate Asociațiunei de reposatulū proprietarū din Clujū Lazar Baldi și alți binevoitori. Avemū plăcuta datorință, a numi dintre aceia în specialū institutulū de creditū și economii „Albina“ de aici, împreună cu directorulū seu P. Cosma, pre notarulū publicū din Oravița Dlū Dr. A. Maniu, pre reposatulū Dr. Ioanū Moga și pre societatea studenților români din Anvers. Și precum împreună cu numērulū membrilorū sei aū crescutū înratele Asociațiunei, așa în proporțiune ea a fostū adusă în stare de a p^ote immulți și ajutórele sale pentru tinerimea studiósă și industriară, pentru literatura poporală, pentru sporirea bibliotecei și cu unū cuvēntū pentru scopurile sale culturale.

Dar precum în cele materiale, așa constatămū prosperarea Asociațiunei și în cele *spirituale*.

Cu bucuriă însemnāmū și aici ceea-ce amintesce raportulū generalū provocatū, că școla superióră civilă de fete a dohânditū *dreptulū de publicitate*; și ca o urmare firéscă a acestui faptū vedemū deja immulțindu-se numērulū elevelorū, ba înființarea în regulă a unui cursū complementarū bine cercetatū, care ca alū nóuelea cursū alū acestei școle este puntea de tranșiune din viēta scolară în cea familiară.

Unū progresū îmbucurătorii a aretatū și *sporireu și activitatea despărțemintelorū*, alū căroro numēru este statoritū cu 33, și a și ajunsū aprópe numērulū acesta, căci și cele 4—5 despărțeminte, cari lipsescū încă, sūntū pe cale a se înființa. Și decă despărțemintele vorū continua și în venitoriu cu activitatea lorū din anulū espiratū, și vorū susține precum sūntū chiāmate, legătura firéscă dintre comitetulū centralū și

poporū, fruptele binefăcătore ale nesuințelorū Asociațiunei nōstre se vorū cunōsce și se vorū aprețui din partea poporului nostru totū mai bine. Ear cumcă despărțemintele sântū petrunse de nobilă lorū chiāmare intru promovarea culturēi, dovedescū căldurōsele cuvinte ale capilorū lorū adresate adunărilorū generale, din carī cuvinte s'aū publicatū câteva și în fōia acēsta; dar și mai multū dovedescū lucrările lorū, carī umplu de bucuriā inima fie-căruī Romānū însuflețitū pentru cultura poporului seu.

Ca o aparițiune îmbucurătore înregistrāmū și împregiurarea, că *biblioteca* Asociațiunei a crescutū în anulū espiratū în modū mulțemitorū, nōua catalogisare a cărțilorū este terminatā, biblioteca, ne mai încāpēndū în vechile localități, a fostū aședatā în localități corēspundătore, și că comitetulū a luatū mēsurile de lipsā pentru tipărirea noului catalogū, pentru procurarea sistematicā de scrierile cele mai însemnate și pentru facerea unui regulamentū, ca biblioteca sē se pōtā pune cātū mai curēndū la dispozițiunea publicului iubitorū de sciință.

Considerāndū dar progresulū Asociațiunei atātū în cele materiale, cātū și în cele spirituale, ce ni l'a adusū anulū 1892, sūntemū în dreptū a accepta, că și anulū 1893, în care amū intratū, va continua activitatea fructiferā a antecesorului seu. Cu speranța acēsta, salutāndū pre stimații nostri cetitori, rugāmū pre toți pentru binevoitoriulū concursū intru promovarea intereselorū stimabilei nōstre Asociațiuni, și în specialū ale acestui organū alū ei.

Z. Boiu.

ȘCÓLELE NÓSTRE POPORALE.

Asociațiunea nōstrā transilvanā s'a formatū pentru promovarea literaturēi și a culturēi poporului romānū în genere și a celui din Transilvania și părțile ungurene în speciā; căci sciutū este, că nu numai acestea sūntū locuite de Romāni, ci și alte provincii dependente de monarhiī marī, și chiar unū regatū naționalū independentū.

Organul Asociațiunii noastre „Transilvania“ încă e pus în serviciul literaturii și culturii poporului român; deci spereză, că în acestă prețios organă va avé intrare și articolul meu acesta, deși presimtă, că nu e așa valorosă ca alții, eșiți dela bărbați mai apți decâtă umilită subscrisulă.

Mi-amă propusă se scriu nițelă despre școlele noastre populare, se le descriu în genere așa cum ele se află, și se spună, ce și cum ară trebui se urmămă, ca ele se fie după chipulă și asemănarea unei bune școle, de care, har cerului, înainte spună, avemă deja multișore.

Deci fi bună, stimate cetitoriule, și mediteză nițelă asupra următoarelor întrebări și asupra răspunsurilor relative, ce voră urma:

1. Ce este școla în genere?
2. Ce este școla populară?
3. Ce se recere dela școla populară?
4. Împlinesce-și ea menirea?

Dacă nu:

5. Din ce cauză?

6. Cum s'ar putea ameliora starea școlilor populare?

1. Școla în genere este ună institută de educațiune, de creștere. În școlă tinerimea are să se deprindă în aceea, ce nu ar putea în casa părintescă ori în altă locă. Chiar de aceea, omenimea vedându-și lipsa, a înființat'o, o susține, o dirige și corege continuu după cum ceră trebuințele timpului și locului. Și sântă mai multe soiuri de școle speciale, unde tinerimea se deprinde în vre-o specialitate, după care apoi are se trăescă; așa este școla teologică, unde se crescă fiitorii preoți; școla pedagogică sētă normală, pentru fiitorii învățători și învățătoare; școla juridică pentru fiitorii judecători și advocați; școla tehnică — pentru fiitorii ingineri; școla filosofică — pentru fiitorii profesori; școla artelor frumose — pentru cei-ce voră a se perfecționa în musică, pictură, sculptură etc.; școla gimnasială și reale — unde se preparază tinerimea pentru de a putea pricepe prelegerile la școlele spe-

ciale; școla elementară — unde se pună elementele educațiunii în sensu școlasticu, ca se pôta cei-ce voru voi intra în gimnasiu ori școlele reale, ori de nu aru avé prindere seau, voiă — se între în lume cu cunoșcințele cele mai absolutu necesare, se nu fie lipsiți barem de cunoșcințele cele mai elementare, cele mai nedispensavere unu cetățeanu.

2 și 3. Școla poporală este institutulă de crescere alu poporulu, este localulu, unde băieții și băiețele unu satu se adună în fiă-care și de cându au trecutū de 6 ani și până implinescū anulū alu 12-lea, ear de două ori pe săptămână până implinescū anulū alu 14-lea. Ací sub conducerea unu ori mai multorū învățatoru se deprind elevii și elevele, adecă fiitorii cetățeni: în artea de a cugeta, a vorbi, a scrie, a ceti, a calcula, a desemnă, a cânta, a umbla și a se rugă lui Ddeu. Totu ací se sădesce în ei voiă pentru muncă și cruțare, iubirea frumosulu, bunulu, folositorulu, a dreptății și temerei de Ddeu.

Mare programū pentru băieții dela 6—12—14 ani, dar potrivitū; cine l'a făcutū, de bună sémă a sciutu ce face. Nicí nu l'a făcutū unū omū singurū acestū planū, nicí o generație, ci acela e scosu din esperiințele multorū ómeni aparținători la popóre și epoce diferite.

Va se đică, elevulu sêu eleva de 12 ori de 14 ani, cându părăsesce bancele școlei, ar trebui se sciă: a cugeta bine, a vorbi curatū limba sa maternă, a scrie fără greșeli ceea-ce cugetă, a ceti și a pricepe ce cetesce din cărți scrise ori tipărite în limba sa maternă, a calcula în capū și în scrisū ceea-ce pôte obveni în viața unu cetățeanu de condiția părinților lu, a desemnă formele mai generale ale obiectelorū ce le folosesce, a cânta frumosū cântecele cele mai usitate naționale și bisericesci, a umbla sigurū și frumosū, a recita rugăciunile prescise de biserica, căreia aparține. Totu natulū, care a absolvitu școla poporală, arū trebui se aibă voiă fórte spre muncă și pēstrare, se iubescă curățenia, binele, folositorulu și dreptatea, ear temerea de Ddeu se fiă sădită și înrădăcinată bine în inima lu.

Acésta arú fi se fiă școlă poporală, și aceste i-arú fi re-
cerințele; se vedemú acum:

4. Împlinesce-și ea menirea? Produce ea cetățeni ast-
felú orí ba?

Din fapte se cunósce omulú, ca și din fructe pomulú —
dice proverbiulú.

Nu e destulú, că cineva a perdutú 6—8 aní umblândú
la școlă, ca sê se dică că a absolvit'o; nu e destulú că scie
puținú cetí și scie, — după cum adecă vedemú pe cei mai
mulți din fiil poporului nostru la eșirea lorú din școlă, ci
trebuie se éasă cu dorulú spre cultivare mai departe, cu voia
forte spre muncă continuă și cruțare. Acésta ínse, ín multe,
ba potú dice ín cele mai multe locurí, nu se întêmplá.

Și óre 5-a: de ce? din ce causă?

Mai întâiú și întâiú de tóte trebuie sê stămú strâmbú și
se vorbimú dreptú: nu tóte școlele nóstre sântú așa cum arú
trebuí se fiă.

Pre când prin unele comune ne ríde inima vedêndú edi-
fíciele scolare ca nisce păhărele: mândre, luminóse, spațiose,
calduróse câtú íți e mai mare dragulú a priví la ele; pre
cândú unele școle le vedemú ínzestrate cu învêțatorí conscii
de chiámarea lorú, cu care ți e mai mare dragulú a conveni
fiă ín școlă fiă ín societate, pre atuncí — daună și regretú!
unele școle, ínțeleg edificie de școlă, sântú nescarí alcátuirí atátú
de primitive, atátú de nehygienicú cládite, atátú de puținú lu-
minóse și atátú de reu încáldite, câtú nu e nici o mirare că
nime nu le frecuentéază cu dragú, nici elevi nici învêțatorí;
la cele mai multe din aceste școle apoi și vedemú funcționândú
câte unú náimitú — cu nume de dascálú, care însá numai dascálú
nu'lú potú numí: cu puținá cunoscínță de carte, dar și cu mai
puținá rívnă spre cultivarea lui și impotentú spre cultivarea
altora. Din astfelú de locurí și de la astfelú de dascáli apoi
arú fi o tirániá a și pretinde se éasă elevii deprinși ca cei ce-s
fericití a frecuenta școle mai bune, conduse de învêțatorí mai
destoinici. De aici arú urma, lucru firescú, ca tóte școlele

bine înțelesă, edificiile școlare — se fie toate una ca una bune, spațioase, luminoase, frumoase și bine încălzite în decursul iernii, ear învățătorii bine calificați, nu pe hârtie, că ea sêraca multe rabdă, — ci în realitate, „*în faptă și în ființă, ear nu în deșertă cuvântă*“! Dar una ca asta, de o camdată, trebuie se recunoscem, că nu se pôte. Deci totuși:

6. Cum s'ar putea ameliora starea școlilor noastre populare, sôrtea învățământului nostru popular?

La acéstă grea întrebare me voiî cerca a responde în următoarele, cari se potî reasuma chiar la începută în epitafulă poetului Th. Șerbănescu, de pe mormântul unui soldatî mortî în bătălie:

Trecătoriule, cetesce
 Astă pagină de erî:
 Vai! cu jertfe se urdesce
 Viitorulă unei țeri!

Viitorulă unei țeri, ală unei națiî, ală unui poporî, ală unei bisericiî orî școle, în fine viitorulă a totî ce dorește se aibă durată și se ajungă la o mărire, se croiesce numai prin jertfe, prin jertfe de multă soiuri, prin jertfe materiale și morale, prin abnegațiune, paciință și constanță.

Acî căci e vorba de școlele noastre populare, din capulă locului trebuie se recunoscem, că nepăsătorî față de ele nime potî dice că n'a remasă, dar totî cu acelu dreptî putemă dice, că nu amă făcută totulă, ce puteamă face.

Cu chină, cu vai, ne-amă rădicatî mai în fiă-care satî, noi de noi, fără ajutorî străinî, ba chiar fără concursulă ce ară fi fostă datorî se ni'l dee statulă, căruia aparținemă, câte o scoluță, amă proveđut' o după voință și putință cu rechisitele cele mai absolută necesare și câte cu unulă orî mai multî învățătorî, bunî și rei, cum i-amă căpëtatî și cum amă fostă în stare a-i plăti, căci în fine, cu plată puțină nici că ne puteamă căpëta totă ómenî unulă ca unulă, pe cari se-i punemă în serviciulă instrucțiunei și educațiunei tinerimei noastre, a viitorului nostru poporî. Atâta amă făcută, în multe locuri numai atâta s'a potută face deocamdată; dar

atâta nu e de ajuns. Trebuie deci pe și ce merge se facem din rău bun, din bun mai bun, și foarte bun, până vom ajunge acolo, unde țintim, la perfecțiunea relativă, care-i permisă se o ajungem; căci la perfecțiune deplină, absolută, ar fi prea cutezată a rîvni.

Și acesta s'ar putea pe rînd pe rînd, decă :

1. Încetul cu încetul s'ar pune edificiele școlare în stare deplină corespunzătoare; ce nu putem face odată, se facem pe rînd; ce nu putem ați, se cercăm a face mâne. Grădinile aparținătoare școlei se le îngrădim bine mai întâi de tôte, apoi se vedem de repararea, renovarea edificiilor, decă nu cere trebuința ca se le edificăm din nou chiar.

2. Se provedem școlele cu utensiliile neapărat de lipsă: tablă, bance, tabele de părete, barem pentru scris, cetit, decă nu și pentru învățămîntul intuitiv și geografia, de ocamdată, ear pe rînd pe rînd tôte. Tablă și bance și cea mai miseră comună pôte însema, și nici nu cred de altcum că chiar acestea ar fi lipsind dela vre-o școlă, fiă cât de miseră; tabele de scris și cetit ar putea prea lesne produce tipografiile noastre diecesane și a le distribui tuturor școlilor noastre dora chiar gratuit, ori cu un preț moderat, care apoi se-lu respundă în rate comunele mai sêrace, cari nu ar putea deodată. Totu pe astă cale s'ar putea provedea școlele noastre și cu mape, globuri etc., de nu am fi aplicați a primi cele ce ni le dă, dragă Dómne, statul de poménă.

Cu acestea deocamdată, adecă cu chiliă de școlă corespunzătoare, mobilită omenesce și înzestrată cu recuisitele cele mai neapărat de lipsă, se pôte începe învățămîntul cum se cade; dar în lipsa estora nu vorbescă nimeni de școlă. Apoi la școlă luminată și căldută copiii vin cu plăcere, pe tablă fac primele deprinderi în scris și de pe tabele în cetit, îndrăgesc școlă, stărnuesc pe lângă părinți se le cumpere tăblițe și abecedare, că uite ei prind a scî câte ceva, și numai vedem înzestrați și pe elevi cu cele de lipsă, cu tăblițe, condeiu,

abcdar. Dar neavându chilia de școlă corăspunătoare, nici copiii nu bucură o frecvență, și cari o și frecvență se trezesc, în loc de instrucțiune potrivită, cu miopie, scorbut, reumatism etc. Ear fiind chilia școlii câtă de potrivită, fiind frecvențarea școlii cea mai regulată și fiind învățătorul câtă de zelos, decă elevii nu 'și voră avea utensiliile loră, puțină sporă se face. Măiestrulă fără unelte e ca vânătorulă fără pușcă, ca pescarulă fără mrege, ca elevulă fără cărți. Decă elevii toți se aibă celă puțină abcdare, ear la timpulă seu legendare, pe lângă tăbliță și tecă. Dar acestea, abcdarele și legendarele, sântă care lipsescă multoră, fôrte multoră elevi de ai școliloră nôstre populare. Apoi nici nu se folosescă la tôte școlile cărți compuse metodice și tipărite igienice pentru ochii cei tineri și neexercitați ai eleviloră. Decă de acestea ară trebui se fabricămă câte cere trebuința în tipografiile nôstre diecesane și să se deie cu prețurile cele mai mici posibile, ună abcdară cu 10—12 cr., și ună legendară cu 25—30 cr., ear eleviloră mai miseră, la câte 5—6 dintr'ă școlă chiar gratis, că tipografiile totă nu ară avă daună, de ôre-ce prețului acelora ară eși din cele date pe bană gata, apoi chiar de nu ară pută scôte banii acelora de nicăiri, prin aceea noi pe noi ne ajutămă. Relativă la acestea, la abcdare și legendare, ară fi de dorită ună ce: ca se fiă o uniformitate ôre-care în tôte școlile nôstre, dar despre acăsta de altă dată.

3. Nici edificiu pomposă de școlă și provăduță cu tôte cele de lipsa, nici elevi destui și cu requisite necesare din abundență nu facă școlă, — școlă e învățătorulă! Cum e elă, așa-i e și școlă: Qualis rex, talis grex; cum e sfântulă, așa-i și tămăia. De învățătoră conscii de chiamărea loră se vedemă, de cari, har cerului, avemă pe ici pe colea, dar nu pe totă loculă. Se preparămă bine în preparandi pe fiitorii dascăli și se nu primimă în aceste institute pe câți băieți, cari nu-și potă purta secundele în gimnasiu, și atătă mai puțină se primimă sodali lenoși de meserii, cari avându ocupațiune cinstită în profesiunea loră, numai din ușurătate o părăsescă și se aplică

la dăscălie, ca se fiă *domni*, nu *jupâni*, ear în realitate căci nu le place lucrul. Care fuge de acū, sulă, gilău, sfredelū, daltă, ferestrēu și alte unelte, aceluia se sciți că și bucovna îi va mirosi a chrenū! Vēđut'amū exemple destule. Apoi ce e mai dorerosū, câte unulū de aceia capetă câte o diplomă seū absolutoriu, își câștigă *merite*, și la noi asta nu e greu, și-i vedemū aplicați chiar la școle -capitale, spre rușinea corpului didacticū și spre dauna instrucțiunei. Astfelū de omeni, pre lângă ce sūntū deprinși la lene, mai au și reulū obiceiū de vorbescū trivialū, prin ce scandalisēză pe totū omulū cu bunū simțū. Decī în preparandii trebue primiți numai băieți bunī, fiă chiar și cu mai puține testimonii, numai acelea se fiă bune. Din astfelū de tineri apoi esū învățatori cum se cade, consciī de chiamarea lorū. Dar

4. Pre ei încă trebue se ni-i ținemū continuū în curentū cu lumea literară pedagogică. E adevēratū, că mulți din învățatorii nostri, prin muncă și cruțare, și-aū agonisitū putemū. ȃce bibliotecī respectabile, în comparație cu miculū lorū salarū; dar apoi și aceea e adevēratū, că cei mai mulți nu aū mai nici o carte, nu cetescū aprōpe nimicū, spre dauna lorū și a noastră. Dela acestia apoi cum vorū căpeta elevii lorū gustū spre cetire și cultivare? Astfelū de învățatori, întrebați de cauza nepăsărei cătră carte, se escusă de regulă cu: n'amū timpū se cetescū, orī: n'am pe ce-mī cumpēra cărți și reviste! Prima escusare nu are picū de locū; dar categorice o spunū orī căruī învățatorū, că nu are locū! Cine are mai multū timpū de cetitū, decâtū chiar învățatorulū! Ba chiar chiamarea lui îi împune se cetescă continuū de nu are altceva, baremī studiile lui din pedagogie și studiile ce trebue se le predee în școlă. Și asigurezū pe totū natulū, că cu câtū le va ceti mai multū și mai cu atențiune, cu atāta va căpeta unū dorū și mai mare spre cetire. Săturāndu-se totū numai de studii pedagogice și aieva neavēndū cineva modū de a-și procura cărți și reviste nouē, nici putēndū împrumuta dela cineva, — deschisă-i stă biblioteca bisericeī, cărțile sfinte,

care le are fiă-care biserică. Și ce neamă mai are o literatură bisericească mai bogată decâtă noi! Destulă câmpă de studii află omulă în Apostolă, Biblie, căzănii, mineie etc. numai trebuie cetite cu atențiune și meditată asupra loră. Decă dară numai voință se fie, mijlăcele spre cultivare continuă nu lipsescă nimenui, căci chiar plictisindă pe cineva cetirea, deschisă-î stă cartea cea mare, natura; studieze-o pre ea și va deveni pricepută.

Pentru cultivarea continuă a învățătoriloră s'au formată și reuniunile învățătorești. O binecuvântare cerescă aceste reuniuni; căci prin întruniri cei mai abili dau exemple celoră mai slăbuți, cei timidi capătă curagiulă recerută unu bărbatū, ce ocupă ună locū atâtă de distinsū în societate, cei comozi, devenindū jaluzi pe cei diligenți, prindū și ei a se gândi se ajungă pe acestia. De doritū arū fi însă, ca adunările învățătoriloră să se îmbine cu adunările generale ale despărțeminteloră Asociațiunei transilvane; prin acēsta și unora și altora s'ar radica valărea, ar deveni mai frecventate, mai gustate, mai valorose. Ear on. Asociațiune arū face unū bunū serviciu, decă scrierile sale le-ăr tipări în atâtea esemplare, câtă fiă-cărui despărțemētū alū reuniuniloră năstre învățătorești se le pōtă da în modū gratuitū. ¹⁾ Pre mulți învățători de pe terenulă fostulă reg. rom. I. de graniță i-au făcută cărturari „*Transilvania*“, fōia Asociațiunei năstre, abonată de meritosulă președinte alū aceloră școle, Dlū Br. Urs, pentru fiă-care școlă de sub conducerea dsale; o știu din esperiință.

5. Ca școlele năstre se fiă ceea-ce arū trebui se fiă, trebuie-ar se nezuimū, ca salariile învățătoriloră să se amelioreze, că în multe locuri acele sūntū de batjocură de mică. Se sperămū însă, că încetū pe încetulă acelea barem încâtva se vorū ameliora.

6. Cei puși în fruntea școleloră năstre se fiă mai riguroși întru inspecțiunea loră. Să nu se îndestulēscă numai cu rēndulū bunū, ce l'ar afla în școlă, se caute rigurosū și de

¹⁾ Pe câtū au ajunsū, la toți carī le au cerutū s'au datū și se dau. Red.

grădinile școlare, se vedă: Sântu ele cultivate de modelu? Potu ele servi dreptu esemplu pentru poporü! Se cultivă in ele legumele necesare cu îngrijire, ear pomăritulü propune-se in modü raționalü? Cu aceste stămü mai reu, decâtü cu totü ce se recere dela o bună școlă poporală. Dreptü este, că și in astă privință, învățatorii zeloși aü satisfăcutü și satisfăcü chiămărei lorü, dar marea majoritate, Ddeu ne ierte, își lasă grădinile pline de brusturi și cucute, ear de pomi ori legume nici vorbă. Unora ca acestora apoi se nu le fiă necazü, decât le vomü da numele de lenoși in înțelesulü strictü alü cuvântulü. Că unde, decât nu in grădina de pomi, se potü elevii mai bine deprinde la hărnicie, punctualitate, curățeniă? Și unde mai lămuritü decâtü acolo le pöte învățatorulü arëta minunile naturei și atotüputernicia Creatorulü? Căci acolo, dinaintea ochilorü lorü, vedü eșindü din micidele semințe odrasle, ear acelea crescëndü și întărindu-se, până producü fructe la felü.

Ni se recerü decü in adevărü jertfe morale și materiale, decât voimü ca școlele nöstre se fiă in realitate precum sântü in principiu. Decü voiü finü de astădată repetindü cu poetulü :

Călëtorule, cetesce
 Astă pagină de erü;
 Vai! cu jertfe se croiesce
 Venitoriulü unei țeri!

I. P. Reteganubi.

RISIPIREA IERUSALIMULÜI, SCÖSÄ DIN CARTEA LÜI IOSIFÜ FLAVIU, DE IOANÜ BARACÜ.

(Studiu din istoria literaturii române).

Acestü productü literariü este o încercare pe terenulü epopeei, și anume aparținëtoare genulü bisericescü. Acestä încercare datëzä de prin deceniulü alü treilea alü seculü presentü. In acelü timpü ne întâlnimü in literatura romänä cu o încercare totü de asemenea soiü, și anume cu „Patimile lui Christosü“ dela V. Aronü.

Ioanū Baracū, V. Aronū și A. Panu sūntū de importanță literară nu pentru că scrierile lorū arū fi de valōre clasică, ci pentru că ele sūnt scrise în limbă populară.

Scrierile principale ale lui I. Baracū sūnt: „Arghirū și Elena“ și „Risipirea Ierusalimului“. Întregū titlul scrierei ultime e următorul: „Risipirea Ierusalimului“. „Risipirea cea de pre urmă a Ierusalimului, carea s'a împlinitū după cuvēntulū, ce s'a ȃisū, că nu va rēmanē pētră pe pētră, scōsă din cartea lui Iosifū Flavie pe scurt și în 9 cāntări în stichurī alcătuită de Ioanū Baracū, magistratualū translatorū alū Brașovului“. În manualele pentru istoria limbei și literaturēi romāne sē amintesc, ce e dreptū, acēstă scriere a lui Baracū, dar nici barem cu unū cuvēntū nu se amintesc, că subiectulū acestei scrieri l'a luatū Baracū dela Flaviū. Unii amintesc, că s'a tipăritū la 1821, eară alții (Densușianū) punū acēstă scriere în timpulū până la 1830. Densușianū amintesc însē, că acēstă scriere constă din 8 cānturī. Edițiunea, de care dispunū, tipărită la Closius în Sibiiū 1852, conține nouē cānturī, ceea-ce confirmă și titlul completū alū scrierei espusū mai susū, precum și prefața. Puținele date referitōrie la acēstă scriere din manualele pentru istoria limbei și literaturēi romāne, pe basa cărorā scrierea ni se presintă ca originală, precum și unele neesactități bătētōre la ochi (ca s. e. cea de pe pag. 67 partea I. din opulū „Conspectū asūpra literaturēi romāne și a literațilorū ei de V. Gr. Popū, unde scrierea lui I. Baracū „Risip. Ierus.“ e clasificată: „tragedie în versurī“) me facū sē credū, că acestorū scriitorū de istoria literaturēi nu li-a fostū în mână nici cānd acēstă scriere a lui Baracū.

Baracū, după cum amū ȃisū mai susū, a împrumutatū materialul scrierei lui amintite dela scriitorulū grecū Iosifū Flaviu, carele a fostū unū preotū în Ierusalimū, s'a născutū la 37 după Christosū. Numelē lui a fostū *Ἰωσηπος* și numai mai târȃiu după ce ajunse în grația domnitorilorū din familia Flaviilorū, primi conumele de „Flavius“ (*Φλαβιος Ἰωσηπος*). În decursulū resbelului portatū de Romanī contra Iudeilorū la

anul 67 cu ocaziunea cuprinderii cetății Iotapata Flavius a fost prins, dar ca agrățiatu trăi în Roma până cătră anul 100 după Christos. Pe timpul lui s'a făcut încercări de a delătura divergențele religiose, ce esista între Greci și Iudei. El voinde a face serviții poporului jidovesc, scrie câteva opuri combătându prejudițiile naționale jidovesci și făcându în câtva cunoscută istoria poporului jidovesc și străinilor, în special Grecilor. Între aceste opuri primul este: *Περὶ ἰουδαϊκοῦ πολέμου* = *Bellum Iudaicum* = Despre resbelul judaic.

Barac luându subiectul scrierei „Risip. Ierus.“ din opul lui Flaviu „Despre resbelul jidaic“, dupăcum însuși dice în precuvântare, unele din cele espuse de Flaviu le-a omis, altele le-a clarificat, adăugând, ce a aflat de lipsă dela sine, însă fără a altera ordinea evenimentelor.

Două scopuri, ne spune B. că a voit să ajungă cu această scriere, și anume:

1. A da supușilor învățătură, ca să fiă plecați și ascultători.
2. De a îmbogăți literatura poetică română încă cu un mărgăritariu, se după cuvintele lui să crească cât de cât măestria poeziei în limba românească.

În tractatul prezentu eu voi espune:

I. Singuratecele locuri, cari le aflăm și la Flaviu și la Barac, arătându încâtu diferu unul de altul și după părerea mea, ce era bine de mai espunea B. din opul lui Flaviu și ce trebuia să mai omită din cele espuse;

II. Pe scurtu, întru câtu corespunde lucrarea acesta a lui Barac cerințelor unei epopee, alu cărei locu aru avea menirea să-l ocupe în literatura română.

I.

În ceea-ce privesce împrumutarea, resp. scóțerea subiectului din opul amintit alu lui Flaviu, în generalu constat, că Barac s'a ținutu strictu de originalu, ba în unele locuri 'lu imiteză chiar servil. Cântarea a 9-a înse, carea tracteză fapte întemplate sub domnitori: Traianu, Adrianu și Constantinu

celū mare, firesce nu e dela Flaviu, de óre-ce acesta morise deja pela 100 după Christosū, adecă sub domnia lui Traianū, ci dela Dio Cassius și dela Ammianus Marcellinus, precum voiți arêta la loculū seu mai josū.

De sine se înțelege, că învocațiunea musei, sêū dupăcum dice Baracū „Rugăciunea autorelui“ (pag. 1—5), nu se află la Flaviu, și alte espunerī de soiulū acesta, cum și deseale asemenări.

Singuraticcele locuri comune sânt:

Cântarea I.

Baracū pag. 12 „Innota cu strimbătate pân la gâtū întru păcate“ (E vorba de Gessius Florus), Flaviu cartea II cap. XIII „a eserciatū nedreptate față de întregū neamulū jidovescū, nu-ī lipsia nici unū obiceiū de alū răpitorilorū“.

Baracū pag. 12. „Că este mai bună păcatulū

„Luând bani dela bogatulū,

„Decât sêraculū-pace

„Sê muncescă de-ai face“.

Flaviu l. c. „Față de cei sêraci eră fôrte necruțătorū“ (crudelū). Totū acolo cetimū la Flaviu, că Florū permise orī-cui a fura, răpi, decă primesce și elū o parte din prédă, eară la Baracū pag. 12—13.

„Cine vrea, potea sê facă

„Jafū la casa cea sêracă“.

În nota lui Baracū de pe pag. 12 aflămū reproduse fidelū cele dela Flaviu referitóre la cestiunea amintită în acea notă.

Baracū pag. 12. „Mulți casnici de strâmbătate

„Neaflându-și direptate

„Lasă casa și moșia

„Nesuferind lăcomia“,

ear Flaviu pentru „avaritia aceluia (Florū) le convine multora a (deserta) părăsi acelu ținutū, și așa lăsându-și locuința pârîntescă emigréză în alte provincie“.

Nota lui Baracū de pe pag. 15—16 referitóre la afacerea cu edificarea unei taberne din partea unui păgânū lângă sinagogă, precum și cu sacrificiulū paserilorū în ziua Sâmbetei

Înaintea sinagogei, se află la Flaviu cart. II c. XIV-a curat cum ni-o comunică Baracū, voindū elū prin acēsta a comenta versurile de pe pag. 15.

Baracū pag. 16.

„Ear păgânilorū povetă
 „Sē dă, și elū 'i invetă
 „În ce chipū să păgubescă
 „Pe multimea jidovescă
 „Atîngēndu-se de lege
 „Acelū domn fără de lege“.
 „Și întru a sa scumpete
 „Avēndū de jafū mare sete,
 „Doria ca sē jefuescă
 „Casa cea Dqeescă.
 „Aū trāmisū elū dela sine
 „Nisce solī fără rușine
 „În biserică sē cēră
 „O sumă de banī afară,
 „Adecă septespredece
 „Talenți sē-ī dee se plece.
 „N'a pututū venī a stringe
 „Nice setea sa a-și stinge,
 „Căci Evreii fórte tare
 „Strājuiaū pe la altare,
 „Și dāndu-și taina afară
 „Așa striga cu ocară etc.

Flaviu c. II. c. XIV: „Trāmise la tesaurulū sacru, ca sē-ī aducă de aici septespredece talenți.“ Mai departe totū aici scrie Flaviu, că poporulū nāvāli în templu, și rostindū numele lui Nero, sē rogā ca se fie eliberatī de tiranulū Florū. Unī dintre cei rescolați, purtāndū în jurū o corfiță, rostiaū cuvinte degradătorie pentru Florū, cerșindū în numele lui, ca pentru unū omū lipsitū și fórte seracū, care are lipsă de atare ajutoriu, prin ce Florū s'a iritatū fórte.

Asemenarea lui Baracū (pag. 19) referitóre la mânia lui Florū, la Flaviu nu se află.

Baracū pag. 19 „Norodulū rānitū cu rană ș. c. I. până la :

„Cu slavă și cu mārīre
 „Se-ī calce turbata fire“

eară Flaviu cartea II. c. XIV: „Atunci poporul voindu a-lu domoli, eși înainte cu ostași, pregătitu a-ı da onorurile cuvenite.

Cuvintele, ce le aflăm la Baracü, puse în gura lui Florü, lipsescü la Flaviu, ba elü chiar ȃce (I. c.), că Florü a trämisü înainte pe centurionulü Capito cu 50 căläreși, ordinându-ı se alunge pe delegași judei, și adauge, că nu le va succede cu onöre fățaritä a batjocori din nou pe acela, față de care aü comisü grele insultări. „Se cădea acelora, decă sânt bărbași bravi și consecuenși, se rostescä insultele și în prezenția celui insultatü și a dovedi nu numai cu vorba, ci și cu arma iubirea libertății. (Baracü pag. 20 Evreilorü fățarie etc. până la :

„Decă căutași domnie
 „Și asteptași slobodie,
 „Luptași-ve a o scöte
 „Cu arma decă se póte“.

Asemenarea Evreilorü infricași cu o turmä fără păstoriu (pag. 20) și mai josü (pag. 21) cu o stavă spăimëntatä de lupi, lipsesc dela Flaviu. Aflămü însë la Flaviu amintire de retragerea deputațiunii Evreilorü, nefindü primitä și nepotëndü face onorurile cuvenite, și ceea-ce ȃce și Baracü (pag. 21) „Unü ochiü n'aü pututü închide“ (Flaviu cartea II. c. XIV : „Tötä nóptea aü priveghiatü).

Dela pag. 21 „Florü a döua ȃi ridicä“ ș. c. I. până la pag. 25 „Pentru a tatä-seu vinä Cade singurü în pricinä“, espune B. totü acele lucruri, cari le cetimü și la Flaviu (c. XIV), cu acea deosebire, că elü are în oratio recta, ce aflămü la Flaviu în oratio obliqua, folosindü și figurı retorice (pag. 29) și cu aceea, că Flaviu (finea c. XIV) amintesce și alte tirăniı, comise la ordinulü lui Florü, afarä de cele amintite de Baracü.

Baracü pag. 25. „Diminéta se string töte
 „Înfricosătele glöte. ș. c. I. până la pag: 30.

Flaviu ç. XV. „Florü scädëndü ce vrea a face
 „Ear înșelătórea pace,

Eară comparațiunea de pe pag. 29, unde asemenä pe ostași romăni cu tigri, lipsesce la Flaviu. Flaviu însë la în-

ceputul c. XV espune și alte lucruri, cari aparțin resbelului iudaic, afară de cele ce le cetim la Baracū, fără de cari espunerea derimării Ierusalimului se pôte pricepe. Firul istoricū însă pretindea, că împăcarea efeptuită între Iudei și Florū sē nu fi lipsitū nicī dela Baracū.

Baracū pag. 30. „Florū și Evreii îndată
 „Merg la Chest la judecată ș. c. l. până la pag. 39
 „Cu petri l'aū scosū afară“ (pe Agrippa)
 „Din cetate și hotară“ (Flaviu până la fine).

La Flaviu aflămū chiar și cuvântarea lui Agrippa în oratio recta.

Aici Baracū fôrte nimeritū espune numai unele din motivele vorbirii lui Agrippa și anume: sē se supună Romanilorū, căci:

1. „Dumnezeu a datū putință,
 Romei ca de prisosință“.

(pag. 36) séu la Flaviu:

„Remâne așa dară sē recurgemū la ajutoriulū divinū. Înse și acesta este în mâna Romanilorū, căci e imposibilū, ca unū atare imperiu sē existe fără voia lui Ddeu“.

2. „Că și-aū supusū cu strimțore,
 „Multe némuri sub picioare.
 „De ce se nu slugiți dară
 „Fără patimă amară“?

Flaviu însă espune într'un modū convingătoriu cu date istorice, că trebuie sē fiă supuși Romanilorū: amintesce, că Romanilorū s'au supusū Grecii cei nobili; Macedonenii, alū cărorū domnitoriū de odinióră cuprinsese tótă lumea; Galii cei favorisați dela natură de a se apēra; Germanii cei fôrte culti, cari desprețuescū mórtea; Hispanii cei bogati; Britanii, căroră nu li-a însuflatū témă nicī când arma, în fine Parții cei numeroși.

Baracū pag. 35. „Roma putere mai mică
 „Când avea mai subțirică,
 „Părinții nostri mai tare
 „Se supuneaū cu plecare“.

Flaviu „Străbunii nostri, deși Romanii nu erau așa puternici, s'aū supusū acestora și le-aū plătitū tribuții. Dară acuma imperiulū romanū câtū e de puternicū ș. c. l.“

Motive îndemnătore la supunere în cuv. Agrippa sînt și următoarele două: 1. că Judeii prin portarea loră atrag ură și persecuțiune nu numai asupra loră, ci și asupra tuturoră Iudeiloră și din alte locuri, și 2. că urmarea va fi dărimarea cetății. Aceste motive lipsescă la Baracă.

Cântarea II.

Cele tractate în acéstă cântare se începă la Flaviu în c. XVII, eară Baracă dela începutulă cântărei până la pag. 46 :

„Și Floru tăcendă pândesce

„Când păcatulă loră privesce“,

Nu amintesce împregiurarea, care o aflămă espusă la Flaviu (c. XVII), că adecă: nobiliă Iudeiloră vedendă că nu mai sînt în stare a domolă revolta cu autoritatea loră, trămită solă atătă la Floră câtă și la Agrippa, spre a trămite ostași să suprimă revolta, — prin ce se conturbă firulă istorică, căci îndată dice :

„Agrippa bărbați trămite

„Ca cele nenorocite

„Zarve să se contenescă

„Să nu se nenorocescă,

ca și Flaviu, că: „Floră nu le respunde, érá Agrippa trămite 3000 cavaleri sub conducerea lui Dariu, carele érá prae-fectus equitum.

Faptele, precum le espune Baracă dela începutulă cântulă II. până la pag. 50.

„Acesta se 'nferbentă

„Și totă sângele spăimantă

„Celor ce fugiaă mai tare

„În turnuri spre scăpare,“

precum și notele aflătore pe pag. 48, 49 și 50 le cetimă la Flaviu în c. XVII, firesce mai pe largă, mai specială în privința dateloră, — dar datele și evenimentele principali sîntă identice.

Baracă pe pag. 50—53 espune omorîrea lui Manaim (Manahemus), apoi învingerea, prinderea și uciderea ostașiloră, cărora li-a fostă promisă agrățiare Eleazar, decă să predaă de bunăvoe. Flaviu în c. XVIII tot acestea le espune, cu acea excepțiune

că elă spune, că conducătorii Metilius a fostă agrătiatū, până când Baracū pag. 53 dice:

„În zădarū facū rugăciune,
Cī nu le dă ertăciune“.

Asēmēnarea lui Eleazar cu pardosulū (Baracū pag. 52) la Flaviu nu se află. Cele espuse de Baracū pag. 53.

„Până când aicea plānge
Păgānimea, ce se stinge

ș. c. l. până pe pag. 61:

„Pe care l'au supt pāmēntulū
Sufiāndu-ī sufletulū vēntulū“

le aflāmū la Flaviu în c. XIX, cu escept. asēmēnarei Evreilorū cu o cētă de urși, cari se adună să scape pe celū cădūtū în cursă (pag. 54) și a celei de pe pag. 58 a faptei prorocului Ilie și preoții lui Bal. Apoi vinderea celorū 13.000 (Baracū nota pag. 58 și Flaviu c. XIX) cetățenī din Schitopolis și invo-cațiunea musei de asemenea lipsescū la Flaviu.

Nota lui Baracū pag. 62 o cetimū la Flaviu la inceputulū c. XX. Punctulū 2 din nota dela pag. 63 'lū cetimū la Flaviu în XXI. Nota de pe pag. 64 Flaviu XXII, pag. 65 nota Flaviu XXII.

La pag. 67 espune Baracū motivulū depărtărei lui Cestius din Ierusalimū, dīcānd:

„Ca nu cumva sē-ī înșele
Dāndū de nesce greșele“,

ear Flaviu în c. XXIV atribue retragerea lui Cestius voinței lui Ddeu de a pedepsi pe cei reī.

Cele ce le cetimū la Baracū pag. 64—67.

„Eară nóptea 'ntunecată
l'au despărțitū deodată“,

le espune Flaviu în c. XXIV, firesce descriindū fōrte detaiatū decursulū luptelorū. Nota dela p. 68 Flaviu c. XXV. Totū în XXV despre întregirea armatei judeescī, alegerea oficierilor etc. (Baracū pag. 68 ș. c. l.)

Baracū pag. 71. „Și pornesce așa cu svonulū
Ca se bată Ascalonulū“

eară Flaviu c. III. c. I. Nota dela Baracü pag. 72 la Flaviu totü în III. c. I.

Cântarea III.

Baracü pag. 73. „Nero, care-î stăpânesce
Duchulü, sângele orbesce“

ș. c. I. despre Nero, eară Flaviu c. III. c. I, încep.

Despre împreunarea lui Vespasianü cu óstea lui Agrippa la Baracü pagina 75

„Pe óstea Agripüi încã
O aü luatü supt a sa brâncã“,

la Flaviu c. III. cu acea deosebire, că Flaviu amintesce și alte ajutóre, afarã de celü dela Agrippa (dela Antiochü, Sohem, Malchus, regele Arabiei).

Baracü pag. 77. „Antãiu s'a stricatü Gadara
„Carea s'a topitü ca céra (Flaviu c. III c. VI).

Baracü pag. 77. „Erã o cetate tare
Iotopata fórte mare“ etc.

(Florü c. III. c. VII) până la pag. 81

„Ear Iosifü lorü spre ocarã
Li-aü statü în potrivã earã“,

precüm și nota de pe acéstã paginã (tot c. III. c. VII fine).

Dela pag. 81 Baracü „Insufletindü Evreimea

Earã s'aü pornitü cu mulțimea etc.“

până la pag. 84 subînțelegându-se și nota de pe pag. 82, care o aflãmü în vers la pag. 88):

„Cu săgețü cu tunurü multe
Resunetulü se s'asculte“

(= Flaviu III. c. VIII). Baracü pag. 84 Nota cu berbecele = Flaviu III c. IX. Nota de pe pag. 79—80 = Flaviu III. c. IX.

Pe pag. 84 „Cu berbecele sfãrmatü“ ș. c. I. până la pag. 94 = Flaviu III c. IX. Nota de pe pag. 97—98 = Flaviu III. IX., totü în acestü locü la Flaviu cele dela Baracü de pe pag. 94—98.

Flaviu nu numesce pe Odysseu (Baracü 96), darã amintesce, că femeilorü le erã interđisã vãetarea în publicü.

Despre mișcarea locuitorilor din Afaka (dupã Baracü erã İafa dupã Flaviu) pag. 98, la Flaviu III. 11, ear nota de pe pag. 98 = Flaviu III c. XII.

Ocuparea cetății Iotapate (99—102 Baracū) Flaviu III c. XII. Baracū pag. 100—102. Nota cu suferințele lui Iosephus (= Flaviu III c. XIV) Baracū pag. 103—104. Ocuparea cetății Ioppe (Flaviu III c. XV.) Baracū pag. 104—105. Predarea cetății Tiberia lui Vespasianū și crușarea ei din partea acestuia (Flaviu III. c. XVI.)

Despre ocuparea cetății Tarichia Baracū pag. 105—109, ear Flaviu c. III. c. cu acea deosebire, că acesta descrie în detaliu locurile în locū de ajutoriulū amintitū de acesta ca trāmisū lui Titū din partea tatălū seu Vespasianū sub conducătoriulū Traianū și Antoniu Silo.

Baracū pag. 107 amintesce numai pe Vesp. (tatālū) dīcēnd:

„Până elū aicea bate
Eatā tatālū seu la spate“ etc.

Apoi Flaviu amintesce și aceea, că lui Titū i s'a făcutū milă de uciderile esecutate și așa li a interdīsū de a mai ucide pe Iudei. Ce scrie Baracū pe pag. 109 (inț. și nota) espune Flaviu în c. III c. XIX.

(Va urma)

Dr. *Emiliū Popescu.*

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Portretulū lui Cichindealū. Dlū avocatū și redactorū alū „Gazetei Poporului“ din Timișōra *Georgiu Ardeleanū* a donatū Aca-
demiei romāne portretulū cunoscutulū nostru fabulistū *Dimitrie Cichindealū*, zugrāvitū în colorī cu oleu în Timișōra la anulū 1815 de pictorulū *Petrovič*, și pestratū cu pietate în sinulū familiei.

În una din ședințele ultime ale Academiei, dlū *Točilescu* a comunicatū o lucrare a lui Kanitz intitulatā „Studii archeologice asupra Serbiei“, carea face multă lumină și asupra istoriei Daciei. Ear dlū *Urechie* a comunicatū unū nou documentū aflatū pe dlū *Ezarcu*, adecā o epistolă încă inedită dela anulū 1765 a principelū *Grigorie Ghica*, cătrā dogele Venetiei.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrologū. La 8/20 Decembre 1892 a reposatū în Blajū canonjeulū prepositū *Constantinū Pappfalvi*, membru fundatorū alū Asociațiunei, în etate de 89 anī ai vieței și 65 anī ai preoției sale. Venerabilulū nestorū, care a servitū sub 4 archierei, a luatū parte

apropo la toate acțiunile mai însemnate ale vieții noastre naționale, și în special a fost unul din primii membrii ordinari, apoi fondatori ai Asociațiunii noastre, a lăsat aproape totă averea sa spre scopuri bisericesti, scolare și culturale. *Have pia anima!*

Fundațiune nouă. Avocatul din Vinga *Georgiu Lazaru* cu soția sa *Ermina* au făcut pe numele lor o fundațiune de 1000 fl. carea se crește până la 4000 fl., și atunci se servesc pentru stipendii la școlarii români seraci, dar talentați. Fapta nobilă se laudă de sine.

(*Filantropia*). „Societatea doamnălor române din Bucovina“ a distribuit în ziua de Sf. Nicolae 1892 în sala „Societății pentru cultura poporului român“ din Cernăuți cărți scolare, vestimente ș. a. trebuincioase la 250 copii și copile. Impresiunea cea bună, ce o avu acest act de filantropia, și a aflată resunet și în părintească pastorală de santele serbătorii a I. P. S. S. Mitropolitului *Silvestru*.

Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina a ținut adunarea sa generală la 13/25 Decembre în Cernăuți. Membrii ei sânt: 4 onorari, 21 fondatori, 85 ordinari și 4 activi. Averea ei face cam 20.000 fl. biblioteca numără 2445 opuri în 3624 volume și 25 broșuri. Președinte: br. *Eudociu Hurmuzachi*, vice-preș. *Vladimir V. de Repta*; Comitetul a ales secretar pre dl. *Dr. Stefanu Saghinu*, ear bibliotecar pre dl. *Vasile Calancea*, în locul dd. *Calistratu Coca* și *Ioanu Bumbacu*, cari au fost renunțat la aceste posturi în urma multelor ocupațiuni în alte părți.

Concursu literar. Dl. *Tudoru* cav. de *Flondoru* publică în „Gazeta Bucovinei“ un premiu de 150 fl. cu terminul până la 1 Martiu a. c. pentru textul unei operete naționale române, ce voiesce a eda distinsul nostru componist.

„Noi și voi“ este titlul unei prelegeri ținute de dl. *B. P. Hașdeu* în Ateneul Român din București. Prelegerea distinsului literat este de mare interes și pentru noi Români de dincăce.

Agatha Bărsescu în Cernăuți. Renumita noastră actriță a dat un ciclu de reprezentațiuni în teatrul din Cernăuți, cari au fost cercetate de toate clasele societății, dar cu deosebire de societatea română cu cel mai viu interes. În reprezentația piesei în beneficiul „societății doamnălor române din Bucovina“, dșora *Bărsescu* a declamat între acte și câteva poezii de *Alexandri* și *Eminescu*. Eufasismul publicului așa a fost de mare, încât tragedia după fiecare act era aclamată și chemată pe scenă până și de 4—5 ori, ear la fine a fost acoperită de buchete; ba tinerimea academică ro-

mână desprinsă caii dela trăsură și o duse în triumfă până acasă, unde artista serbătorită petrecu încă câteva ore în societate și la despărțire donă pre toți cei de față cu panglice tricolore și cu frunze și flori dintr'ună buchetă.

„Societatea academică din Cernăuți Academia ortodoxă a ținută la 17/29 Decembre 1892, ședința sa ordinară, carea a onorat-o cu prezența sa și I. P. S. Mitropolitul Silvestru, împreună cu membrii Consistoriului, directorii seminariale și universitari, profesorii și altă numerosă distinsă inteligență. Producțiunile literare și musicale au succesu foarte bine, și iubitul archiepiscopu la urmă a și datu expresiune mulțemirei și bucuriei sale.

Pentru îmbunătățirea dotațiunei clerului, în România ministrul de culte și instrucțiune publică Tache Ionescu a subșternut camera un proiect de lege. Cu privire la rolul cel mare, aprópe decisiv, ce-lu are preoținea asupra adeveratei culture a poporului, lucrul în țestiune va fi salutat cu bucuria de totă inteligența română; este timpul supremu, a se scóte clerul României și în privința dotațiunei sale preste totu din starea cea umilită, în carea se află în patria sa.

Comitetul societății de cultură macedo-română din Bucuresci face unu călduros apelu întră toți Macedo-Români, a-și da mână de ajutoru la resolvirea cea mai bună a problemei sale, carea este biserica, școla și cultura română.

BIBLIOGRAFIA.

- Catichetica**, adică Metodica specială a studiului religiunei. De Protopresbiterul Simeon Popescu, profesor la școla normală de institutori. Ediția II. amplificată. Bucuresci, tipografia „Lupta“, 1892.
- Posițiunea și drepturile mitropoliților români.** Tesă pentru licență, de Economu N. Nicolescu, preot la Biserica-Albă din Calea Victoriei și revisor ecleziastic alu eparchiei S. mitropolii a Ungro-Valachiei. Bucuresci, tipografia „Gutenberg“, 1892.
- Parnasul român.** Culegere de poesi. Brașov, tipografia și editura Alexi, 1892. Cuprinde poesi dela 130 poeti români.
- Schițe istorice și culturale** de pre teritoriul fostului regimentu ces. reg. grănițarescu Nr. 13 român bânățeanu din cei 6 ani din urmă ai esistenței lui (1866—1872), de Ioanu Bartolomeiu. Caransebeșu 1892, în edițiunea autorului, tipariul tipografiei diecesană. Prețulu 40 cr.
- Unu păcatu strămoșescu.** Discursu ținutu într'a 12 Octomvrie 1892 st. n. de Dr. A. G. Sbiera. Cernăuți 1892.

Raportul Comitetului Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina despre trebile și lucrările sale pe timpul dela 1 Decembrie 1891, până la finea lunii lui Noembrie 1892. Editura proprie. Cernăuți 1892.

Raportul anual al societății academice „România Jună” în Viena. Al XXII-lea an administrativ, dela Oct. 1892 până la 30 Sept., 1892. Viena 1892. Societatea are 26 membrii fondatori, 85 onorari, 53 emeritați și 35 ordinari și eștraordinari. Foi întră 43, biblioteca cuprinde 1016 opuri. Averea ei e de 11630 fl. 91 cr.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 375/1892.

Procesul verbal

al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 20 Decembre n. 1892.

Președinte: Dr. Il. Puscariu vice-preș. Membrii prezenți: I. Hannia, I. V. Russu, Partenie Cosma, I. Papiu, L. Simonescu, Z. Boiu, Dr. C. Diaconovich, O. Tilea, Ioan Crețu, Dr. A. Frâncu secretar II., N. Toganu bibliotecar.

Notar: Z. Boiu.

Nr. 178. Se presentă rescriptul dlui ministru r. u. de interne dto 2 Novembre a. c. Nr. 83,528, prin care se aprobă alegerea dlui G. Barițiu de președinte, și a dlui Dr. Ilarion Pușcariu de vice-președinte al Asociațiunei. (Ex. Nr. 346/1892).

— Spre știință.

Nr. 179. DD. Stefanu Galea, Ioan Laslo, Leontinu Popu și Ladislau Popu din Cluj, ca esecutori ai testamentului fericitul Lazaru Baldi de acolo, notifică, că acela sub Nr. 4 al codicilului testamentului seu dela 14 Novembre 1889 a făcut Asociațiunei unu legatu de 1000 fl., și transpunu tot deodată banii în sumă de 1000 fl. (Ex. Nr. 341, 351 și 352/1892).

— Legatul de 1000 fl. făcutu Asociațiunei de fericitul Lazaru Baldi din Cluj se ia cu via mulțemită la cunoscință, banii se transpunu cassarului Asociațiunei, numele testatorului se va induce în „Cartea de aur” a Asociațiunei, ear dloru Stefanu Galea, Ioan Laslo, Leontinu Pop și Ladislau Popu li se votază mulțemită pentru zelulu doveditu față cu interesele Asociațiunei.

Nr. 180. Comitetulu Reuniunei femeiloru române din Sibiu, prin hârtia dto 28 Octobre a. c. Nr. 101 se rogă, ca cu privire

la înmulțitele spese cu susținerea școlii ei elementare de fetițe, cu începere dela 1 Iuliu a. c. să fiă absolvată de solvirea chiriei de 150 fl. anuală pentru această școală. (Ex. Nr. 353/1892).

— Considerându greutățile, ce se împun Reuniunii femeilor române din Sibiu în ce privește nesuința ei de a susține școla sa elementară la nivelul cerut, în deosebi însă considerându legătura intimă dintre această școală, și dintre școla civilă de fete a Asociațiunii, cererea Comitetului reuniunii se încuviințează, absolvându-se acesta, până la altă dispozițiune, dela solvirea chiriei de 150 fl. pe an, începându cu 1 Iuliu a. c.

Nr. 181. Cassarul Asociațiunii dl. G. Candrea dto 4 Decembre a. c. arătându strămutarea sa din Sibiu, depune mandatul de cassar și se roagă, a putea preda averea Asociațiunii cu finea lunii curente. (Ex. Nr. 340/1892).

— Renunțarea dela oficiul de cassar a dl. G. Candrea se primesce cu părere de rău, ear pentru scontrarea cassei și luarea în seamă a averii Asociațiunii să alege o comisiune din dd. Dr. I. Pușcariu, Iosif St. Șulutu și Onoriu Tilea, invitându-se totodată cassarul, a face predarea cassei în ultimele zile ale lui Decembre a. c.

De cassariu interimalu, se alege Dl. L. Simonescu, care fiindu prezentu, să declară învoit a primi oficiul, ce-i se ofere până la proxima adunare generală.

Nr. 182. Cassarul Asociațiunii dl. Gher. Candrea dto 13 Novembre a. c. arată, că urmându în tocmai hotărârii Comitetului dela 9 Novembre a. c. Nr. 176 privitoare la procurarea unei casse Wertheimiane, a întrat în tîrgu cu fabricantul de aici A. G. Öszy pentru o cassă cu prețulu de 200 fl.

În legătură cu acesta comunică presidiulu, că aflându-se cassa tîrguită deplinu corîspunđetore, ear timpul fiindu intențitoru, dînsulu a asemnatu la cassa Asociațiunii suma de 200 fl. spre solvire dl. Öszy, și cere aprobarea ulterioară a comitetului pentru cumpărarea făcută. (Exh. Nr. 340/1892).

— Cumpărarea cassei și asignarea prețului ei de 200 fl. la cassa Asociațiunii. să aprobă, ear cassa Wertheimiană de până aci se pune la dispoziție direcțiunii școlii civile de fete.

Nr. 183. Direcțiunea școlii civile de fete dto 6 Decembre a. c. Nr. 35 subșterne spre revisiune protocolul conferinței corpului didacticu alu acestei școle, ținute la 19 Novembre a. c. (Ex. Nr. 354/1892).

— Protocolul conferinței învățătoresci dela 19 Novembre a. c. să ia spre seiință.

Nr. 184. I. Bianu din Lancrem cere ajutoriu pe seama fiului sau Simeonu, invet. de timplarie in Alba-Iulia. (Exh Nr. 336/1892).

— Petentele se indrepta la concursulu pentru asemenea ajuto-re, ce se va publica la timpulul seu.

Nr. 185. Cererea lui Ioanu Danila, cismariu in Sibiu, pentru de a fi primitu impreuna cu sozia sa in serviciulu internatulu, (Ex. Nr. 339/1892),

— se transpune la directiunea scolei Asociatiunei spre com-petenta afacere.

Nr. 186. Magistratulu oraşului Braşov dto 23 Novembre a. c. Nr. 14349 transpune pe seama comitetulu Asociatiunei scrierea „Monographie der königlich freien Stadt Kronstadt“, lucrata din inci-dentulu adunarei mediciloru si naturalistiloru ungari, ce s'a tinutu in anulul acesta in Braşov. (Ex. Nr. 347/1892).

— Spre sciinta, cu aceea, ca donatorulu se exprima multemita.

Nr. 187. Invetacelulu de cismarie Iosifu Baiant din Orestia se roga pentru unu ajutoriu. (Ex. Nr. 346/1892).

— Petentulu se indrepta la concursulu pentru atari ajuto-re, care se va publica la timpulul seu.

Nr. 188. Reuniunea invetatoriloru gr. cat. din comitatulu Sibiuulu dto 8 Decembre a. c. se roga, a se dona pe seama biblio-tecei sale anele si foi'a Asociatiunei aparute pana acum. (Exh. Nr. 355/1892).

— Cererea se incuviinteză, si bibliotecarul se insarcineză a transpune Reuniunei publicatiunile cerute, pe cat voru ajunge.

Nr. 189. Preasantia Sa dlă Episcopu alu Aradulu Ioanu Meţianu dto 24 Novembré a. c. Nr. 5396 adeverindu cu multemita primirea celoru trei esemplare de onore din scrierea „Date istorice privitoare la familiile nobile romane“ de I. cav. de Puşcariu, arata, ca a dispusu cele de lipsă, spre a se continua culegerea dateloru tre-buinciose. (Ex. Nr. 357/1892).

— Cu multemita spre sciinta.

Nr. 190. Ven. Consistoriu metropolitaniu gr. cat. din Blaju dto 13 Decembre a. c. Nr. 4508 adeverindu primirea celoru trei esem-plare de onore din scrierea „Date istorice etc.“ de I. cav. de Puşcariu si distribuirea loro la bibliotecele de acolo, arata, ca clerulu archidiececanu a primitu ordinu, ca se dea despărteminteloru Aso-ciatiunei mana de ajutoru la culegerea dateloru, ce se maı receru pentru completarea acestei scrieri. (Ex. Nr. 363/1892).

— Cu multemita spre sciinta.

Nr. 191. Direcțiunea despărțământului XXI (Năseud) ală Asociațiunei dto 13 Decembre a. c. subșterne suma de 54 fl. v. a. taxe intrate de pe la membrii despărțământului. Suma administrată a intratū la cassa Asociațiunei și s'a cuitatū pe cale presidială. (Ex. Nr. 259/1892).

— Spre sciintă.

Nr. 192. Direcțiunea despărțământului XXI (Năseud) ală Asociațiunei dto 11 Decembre a. c. Nr. 30 subșterne suma de 20 fl. v. a. intrată din taxe dela membrii (Ex. Nr. 360/1890).

— Suma de 20 fl. v. a. a intratū la cassa Asociațiunei, ceea-ce prin acēsta se adevereșce numitei direcțiunii.

Nr. 193. Direcțiunea despărțământului Selagiu dto 15 Decembre a. c. Nr. 29 cere, a se estrada diplomele dlorū, cari s'au făcutū membrii în adunarea ultimă a despărțământului și a se trāmite fōia membrului C. I. Chesely. (Ex. Nr. 364/1892).

— Expedarea diplomelorū pe sēma membrilorū aprobați e în curgere. Privitorū la trāmiterea foii s'au dispusū cele de lipsă.

Nr. 194. Vice-președintele trage atențiunea asupra unorū cărți, ce arū fi a se procurā pentru biblioteca Asociațiunii, și preste totū cum arū fi a se întrebuinta mai bine bugetulū votatū pentru înmulțirea bibliotecei Asociațiunei pe anulū 1893, și e de părere, a se alege o comisiune pentru propunerea scrierilorū, ce arū fi a se procura pentru bibliotecă.

— Comitetulū esmite spre acestū scopū o comisiune în persōnele dd-lorū Z. Boiu, Dr. C. Diaconovich și N. Toganū.

Nr. 195. Sē presentă raportulū comisiunei însărcinate la 15 Octobree a. c. Nr. 316 cu revisiunea reparaturelorū făcute la edificiulū școlei civile de fete, și se propune a se aproba lucrările efeptuite și a se asigna la cassā sumele, cu care aū fostū acordate acele lucrări, însărcināndu-se mai înainte. mēsarulū, a completa reparaturele unei podele.

— Se primesce propunerea comisiunei.

Sibiiū, d. u. s.

Dr. **Harionū Pușcariū** m. p.
președinte.

Zacharia Boiu m. p.
secretarū I.

Verificarea acestui procesū verbalū se concrede d-lorū: Ioanū Russu, Ioanū Papiu și Parteniu Cosma.

S'a cetittū și verificatū. Sibiiū, în 30 Decembre 1892.

Ioanū Papiu m. p.

Parteniu Cosma m. p.

I. V. Russu m. p.

ANUNȚU BIBLIOGRAFICU.

In biblioteca Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se află câteva publicațiuni, parte mare tipărite cu spesele dâensei ca proprietară și editore, eară altele dâruite de câtră proprietarii lor, cu condițiune, ca acestea să se vândă în folosul dâensei, și earășî altele care ca dublette veniseră în schimb. Anunțurile eşite asupra acestor publicațiuni în curs de mai mulți ani s'au dat demult uitării în dauna fondului Asociațiunei și chiar în dauna unor patroni ai acesteia.

Din tôte însemnămu astădată numai următoarele publicațiuni:

1. *Actele privitoare la urđirea și înființarea Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, date în tipariu de însași Asociațiunea. Sibiu 1862. 165 esemplare.*

2. *A doua adunare generală a Asociațiunei transilvane ținută la Brașov (1862*), 242 esemplare.*

Aceste două publicațiuni representă unul din episódele cele mai memorabile ale literaturii și culturii noastre naționale, pe care din nefericire în mijlocul valurilor politice de înainte cu 20—30 de ani nu am știut se le prețuim, care însă față cu actualitatea vom fi nevoiți să ni le reîmprospetăm în memorie. Ne este pusă cestiunea *revisiunei statutelor*. Acesta nu se pôte fără a ne studia de ajuns anteațele; prin urmare încă și actele din anii cari au urmat; de acelea însă se mai află în această bibliotecă încă numai 44 esemplare din 1864 dela adunarea din Hațeg. Dela acestu an înainte și până la 1867 inclusive în bibliotecă se conservă numai câte un esemplariu.

3. *Din „Transilvania”, organul Asociațiunei, înființat mai înteu în anul 1868, lipsesc numai edițiunile pe anii 1868 și 1881, din ceialalți ani costă esemplariul 2 fl.*

4. *Pentru anul 1880 edițiunea fôei „Transilvania” se sistase din cauza speselor și pentrucă membrii voiseră se o aibă gratis; de aceea pe acelu an s'au tipărit numai actele oficióse cu titlu de Anale, însă nici acelea nu s'au căutat, încât până astăzi se mai află în bibliotecă preste 300 (treisute) de esemplare. Prețulu 1 fl.*

5. *Siebenbürgen, Eine Darstellung des Landes und der Leute, von Rudolf Bergner, Leipzig 1884. Prețulu 3 fl. v. a.*

Pe când unele pene streine, vrășmașe ca din profesiune ale elementului român, conspiraseră între sine spre a răpedi totu tre-

*) Când s'a ținut și prima expozițiune de manufacturi.

cutulŭ pŃporului romŃnŭ intru intunecimea veacurilorŭ, spre a-ŭ
innegrŭ caracterulŭ ŝi a-ŭ denega orŭ-ce aplicare spre o culturŭ su-
periorŭ, unŭ june publicistŭ germanŭ din Lipsia avuse curagiulŭ
ca sŭ strŃbatŭ mai intŃiu in Ungaria superiorŭ, earŭ de acolo,
dupŭ-ce scŃpase din unŭ arŃstŭ de spionagiu, se ajungŭ ŝi in Tran-
silvania septentrionalŭ, unde preste asteptarea sa fuŝese primitŭ
de cŃtrŭ saŝi ŝi romŃni cu bunŭvoinŭŭ ŝi ospitalitate.

Acestŭ streinŭ erŭ Rudolf Bergner. Decisŭ odatŭ a cunŃsce
ŭera ŝi pe locuitorii ei dupŭ naŭionalitate, confesiuni religioŝe,
dialecte, datine, gradu de civilizaŭiune, a intratŭ ŝi mai departe
incŃce pe la NŃsŭdŭ, Dejŭ, la Clujŭ, Turda, de acolo in munŭii
apusenŭi sŝu cum i s'a spusŭ lui, in ŭera Moŭilorŭ, unde a fostŭ
intimpinatŭ cu ospitalitatea necunoscutŭ lui pŃnŭ atunci. In Sibiu a
petrecutŭ Bergner preste cincŭ sŝeptŭmŃni. De aici a mersŭ a dŃua
Ńrŭ in pŃrŭile Abrudului ŝi pŃnŭ sus la GŃina, a statŭ la Zlatna,
Alba-Iulia, HuniedŃra, ŭera Haŭegului; mai apoi la Braŝovŭ, la Sinaia,
in Secuime, de unde trecŃndŭ pe la S. Reghinŭ ŝi Murŝŭ Oŝorheiu
peste CŃmpie earŭ la Clujŭ, s'a intorsŭ la Viena ŝi in patria sa.

Cartea lui Bergner unŭ 8-vu bunŭ de 410 pagine, orŭ cŃti
romŃni cunŃscŃtori de limba germanŭ au luat'o in mŃnŭ au ŝi cetit'o
cu Ńreŝicare satisfŭiune. Preste unele informaŭiuni false, ici-colea
ŝi absurde, dictate dŃnsului de cŃtrŭ unii ŝi alŭii in pŃnŭ, trecemŭ
uŝorŭ, dacŭ reflectŃmŭ la numŃroŝele corecturi esenŭiale, istorice ŝi
mai alesŭ etnografice relative la naŭiunea nŃstrŭ, intrate in scrierea
dŃnsului, earŭ fantasiile imprumutate dela RŃsler ŝi Hunfalvi despre
epoca venirei Romanilorŭ in Dacia traianŭ remŃnŭ ceea-ce au fostŭ
din capulŭ locului, fantasii turnate in formŭ istoricŭ cu tendenŭa
politicŭ, acum insŝ deochiete.

6. *Acte ŝi date despre conferinŭa naŭionalŭ din Miercurea 1869.*
Acea adunare lŃsase in urma sa ruptura inŭre aŝa numiŭii activiŝti ŝi
pasiviŝti, pe care apoi evenimentele din afarŭ o au reparatŭ, costŭ 50 cr.

7. *Bartolomeiu Baiulescu.* Despre necesitatea promovŭrii ŝi
protecŭionŭrii meseriilorŭ la RomŃni, peste 30 esemplare ŕ 20 cr.

8. *Monografia ŝcolei civile de fete cu internatŭ u Asociaŭiunei
transilvane,* lucrare ilustratŭ cu planurile de edificiu, publicatŭ cu
spesele reposatului preotŭ Nicolae F. Negruŭiu, dŃruitŭ Asociaŭiunei
in mai bine de 200 esemplarie, spre a sŝ vinde in folosulŭ ŝcolei
ŝi alŭ internatului. Preŭulŭ 1 fl.

Abia vorŭ mai trece dece ani, ŝi dacŭ acelŭ institutŭ va fi
condusŭ de cŃtrŭ Comitetulŭ Asociaŭiunei totŭ numai cu grija ŝi in

spiritul de până acum, publicul român se va convinge, că el a făcut un stadiu din cele mai memorabile pe calea cea lungă și spinosă a culturii noastre atât morale-religioase, cât și științifice; că-că lumina se aprinde unele dela altele.

9. *Ioan Lăzăriciu*, Elemente de poetica română, Sibiu 1882, 26 exemplare à 50 cr.

10. *Analele Academiei române*. Seria II. Tom. II—XI.

11. *Eudoxiu Hurmuzachi*, Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. I. partea I. și II, Vol. III, partea II, Vol. IV Partea II-a Vol. V. partea I și II-a, Vol. VI și VII, apoi suplimentul I. Vol. I—III. Având biblioteca Asociațiunii totă această colecțiune în câte două exemplare, unul din acelea se poate da cu prețului jumătate computat în valuta austriacă, adică 10 fl. séu și în schimb.

12. *Date istorice privitoare la familiile nobile române*, culese de Ioan cav. de Pușcariu. Publicate sub auspiciile Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Sibiu 1892. Formatu 4. Precuvântarea XVIII, testul, pagină 184. Prețul legat 2 fl. 50 cr. Ori-care român va ceti fiă numai și precuvântarea dela opul acesta, se va convinge ușor, că publicarea lui anume în limba noastră era adevărată necesitate, precum și că este de dorit, ca și celelalte părți să apară cât mai curând.

„Nu vanitatea de a figura cu titlatură heređite“, precum observă autorul, ci alte interese de ordine superiöră, patriotice și naționale ne impun datorința de a ne ocupa cu trecutul familiilor române, care au conlucrat în cursul de mai multe veacuri la conservarea patriei comune alături cu toate popoarele conlocuitoare în toate veacurile și în toate împrejurările, cu labórea, cu averea și cu sângele lor, ceea-ce se adevărește prin mii de diplome și alte acte publice, câte au mai scăpat de perire și nimicire.

13. *Graiul ardelenesc* în raport cu limba literară de preste Carpați, de A. Șuluț Cărpinișan, doctor în litere. Sibiu 1890 Tom. 8-vo 21 pagini, 20 cr.

Să vinde în folosul școlei civile de fete a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, șed. comit. din 22 August 1890.

Prețurile se înțeleg comptant fără nici un răbat și se plătesc de a dreptul la comitet, de unde se primesc și cărțile. Expedițiunea prin postă se face prompt.

Dela cancelaria Comitetului.

Anunțu relativu la espedițiunea foii „Transilvania“.

Conformu concluseru luate de cătră adunările generale ale Asociațiunei transilvane domniî membrii ai acesteia primescū fói'a „Transilvania“ gratis și scutită de porto, anume dd. membrii fundatori și cei pe viétă, necondiționatū, eară dniî membrii ordinari, adecă toți căti aū sē numere cotisațiunea de câte 5 fl. v. a. potū sē aibă aceeași fóiie gratis și franco nupai după-ce numera aceeași tacsă regulatū pe fiă-care anū. De aici urméză, că redacțiunea este ținută sē sisteze trimiterea fóiiei cu începutulū fiă-cărui anū pentru toți membrii, căti vorū fi remasū în restanță cu tacsă pe anulū curențū până cătră finea lunei Ianuariu. De aici urméză dara, că numărulū esemplarielorū, câte mai sūnt a se tipări pe lunile următore ale anulū, este condiționatū în parte mare dela numărulū dd-lorū membrii căti vorū fi numeratū tacsă de 5 fl. v. a. pe anulū curențū; căci adecă Asociațiunei pe lângă starea sa materială fôrte modestă nuî pôte conveni ca se tipărăscă sute de esemplare, care mai târziu sē devină maculature.

Avëndū în vedere conclusele respective ale adunărilorū nōstre generale, sūnt rugate și On. Direcțiunī ale Despărțemintelorū, ca cu ocașiunea ședințelorū, pe care le vorū fi ținendū, sē binevoescă a reflecta pre dn-ii membri la impregiurarea comunicată în acestū anunțū.

Sibiiū, în 8 Ianuariu n. 1893.

Dela presiđiulū Comitetalū.

CONSEMNAREA

sumelorū colectate în favorulū scōlei civile de fete a „Asociațiunei transilvane“ prin dlū Partenie Cosma.

Isaia Pops, parochū în Ocna 4 fl.; Iosofi Sanea, economū în Vaidet; Chita Negru, econ. în Cosmatelke câte 1 fl.; Stefanū Popū, parochū în Mihaltū 4 fl.; Ioanū Lintū, agentū în Caransebeșū 4 fl. 50 cr.; Ioanū Ternovenū, propr. în Abrudū 2 fl.; Alesandru Popū, propr. în Tothaza 1 fl.; Ioanū Jurca, propr. în Rovășelū 50 cr.; P. Barbū, propr. în S.-Réginiū 1 fl.; C. Prie, propr. în Secădate 2 fl.; Vasilie Coloș, propr. în Secărémbū 1 fl.; A. Bersanū, propr. în Hațegū 5 fl.; Tecșa Gavrilă, propr. în Felgyogy 1 fl.; D. Rōmanū, propr. în Mediașū 4 fl.; „Perseiū“, bancă în Seini 10 fl.; Antonie Șuba, economū în Gurasada; Nistorū Florea, econ. în Gothatea câte 50 cr.; G. Florea, econ. în Ohaba; Trandafirū Hoboarū, econ. în Bastea; Iosifū Sasū, econ. în Toplița; A. Bartū, econ. în Baia de Crișū; A. Bunea, econ. în Mercurea; Elis. Negru, econ. în Dobra; Ioanū Savu, econ. în Ulieșū; Ioanū Nandra jun. econ. în Dobra câte 1 fl.; Ioanū Bretoțianū, econ. în Gurasada 50 cr.